

თეთრი გიორგი

საქართველოში შეიქმმის თორმეტი გვერდი

მეორეობით წელიწადი მარტი 1936 წ. № 92-93-94

Journal de l'Organisation des Patriotes Géorgiens « THETHRI GUIORGUI »

Directeur VICTOR NOSADZÉ Rédaction : 126, Avenue Emile Zola, Paris XVe.

Paris, Mars, 1936. № 94.

თეთრი გიორგი — მარტი

ერს ისტორიულ გზაზე ხელნაკლები იყო უფსკრული, რომელიც გადაჩნდა იგი არასოდეს იციწყებას...

იყო ამიერკავკასიის რესპუბლიკა; იყო საქართველოს რესპუბლიკა; და ორი - სამი წლის შემდეგ არც ერთი აღარ იყო!

არავისათვის სადავო არ არის, რომ პასუხისმგებელი მთავრობა. კარგად ხელმძღვანელობს იგი ქვეყანას და კეთილდღეობისა და გამარჯვების გზაზე მიჰყავს იგი...

მართული გზით

ყველა ქართველი პარტიოტი დღეს ერთი ფიქრით ვარს შეპყრობილი; ერთი აზრი გაუძღვებით გეტანჯავს და გვაწვავს...

უტყობეთმი მყოფი ქართველი ემიგრაცია განიკლის ამა თუ იმ დიდი, დაწინაურებული ერის გავლენას. ზოგი ფიქრობს: ვინაიდან ნაციონალ-სოციალისტურმა პარტიამ იხსნა გერმანეთი, საჭიროა ჩვენშიც არსებობდეს ნაციონალ-სოციალისტური პარტია...

დღევანდელ პასუხისმგებელი მთავრობა და განსაკუთრებით უკანასკნელ შემთხვევაში იგი ბრალდება ვერ გავტყვევადამარცხებისათვის ყოველი მთავრობა ავებს პასუხს...

ამდენი ხნის განმავლობაში ჩვენ მთავრობისაგან არ მოგვისმენია და მისი დაწერილიც არ წაგვიკითხავს იმ მიზეზთა შესახებ, რომელმაც საქართველოს რესპუბლიკა იმსხვერპლა...

მართალია დაბოლოს ზომ უნდა ვიკოდეთ, თუ რატომ და რა მიზეზთა შედეგად დაეცა საქართველოს რესპუბლიკა? აქ არის თუ არა მიზეზთა მთელი კომპლექსი თუ მარტო უბრალო არითმეტიკული ვითარება? ჩვენ მიგაჩნია სწორედ გამოკლეულ იქნეს ეს მიზეზთა კომპლექსი...

პარტიონს, ჩხანს, ამერიკის და ვაშინგტონის ისტორია საკმაოდ სკოღნია, ხოლო კავკასიის და ტფილისის ისტორიას კი ვასწავრობია.

ამ აზრთა საერთო ორომტრიალში, თითქმის ბიორბის დარაზმულობა მოსიხანს ნათელი, აშკარად გამოკეთილ ქართული სისხთი. იგი ქართული ბუნების დარაზმულობაა, როგორც თავისი სახელწოდებით, ისე შინაარსითაც.

მართალია, თითქმის ბიორბის დარაზმულობა გარკვეულად ფაქტურული მსოფლმხედველობისაა, მაგრამ ეს გარკვეობა ჩვენ ოდნავად არ გვიმოის ხელს დაგვირგთ საკლებით ქართული ბუნების დარაზმულობა; ჯერ ერთი იმიტომ, რომ ფაშიზმი, როგორც იდეა, მსოფლიო მოვლენაა...

არც ერთ ერს არ აწყენს ეს ეროვნული ენერჯის დაგროვებისა და ეროვნული დისკომისის მოძრაობა, ხოლო ჩვენს ბედში მყოფი ერისათვის, რომელსაც სჭირდება ეროვნული შეგნების უმაღლესად განვითარება, მთელი თავისი სულიერი და ფიზიკური ძალის მობილიზაცია, — ის უნდა შეიქმნას; მაგრამ უმთავრესია რაც ერთ წუთს არ უნდა დავვიწყოთ, ეს ისაა, რომ ფაშიზმი ნაციონალისტური მოძრაობაა და როგორც ასეთი არამც თუ არ აბრკოლებს, პირიქით, უდიდესად უწყობს ხელს ერის თვისებების გამოუმუქვნებას...

იტალიაში, 2. ნაციონალ-სოციალ-ისტური პარტია გერმანიაში, 3. ჰაიმეიტერ — აესტრიაში, 4. ფრანსიზმი — საფრანგეთში, 5. ისპანელთა ლეგაონები — ისპანეთში, 6. სოციალ-ნაციონალ-ისტური — საბერძნეთში, 7. რკინის გვარაღია — რუმინეთში, 8. შვიი ფრონტი და ნაციონალ-სოციალისტური მოძრაობა — პოლანდეთში, 9. ნაციონალ-ისტური პარტია — ლიტვანში, 10. ლურჯხალათიანები — ირლანდიაში, 11. ეროვნული სინდიკალიზმი — პორტუგალიაში, 12. ახალგაზრდა ნაციონალისტთა გაერთიანება — შვეიცარიაში, 13. ფაშისტთა კავშირი — შვეიცარიაში, 14. ნაციონალისტთა ჯგუფი — ნორვეგიაში, 15. ფაშისტთა უნიონი — ინგლისში, 16. რეპისიტები ბელგიაში, და სხვა კადე ვაზიაში და ამერიკაში...

არც 1921 წელს, როცა ზეპარტიული «თითქმის ბიორბის» დაარსების იდეამ ბუნდოვანად გაიფუძვ ბებერი მეტეხის კედელთა შორის და არც შემდეგ, თითქმის ბიორბის დარაზმულობის დამარცხებელი ბრძოლ არ მიუბაძვით უტყობი ერისათვის, არამედ საკუთარ, ქართული ისტორიაში ღრმად ჩაუხუდავით და იქიდან ამოუღიათ საქართველოს დასაბამიდან დღემდე მისი მფარველის სიბოლო, კავკასიის გამაერთიანებელი თვისების სიმბოლო — თითქმის ბიორბი. ხოლო თითქმის ბიორბის დარაზმზე წარწერილი ლოზუნგი — საქართველო უფი...

ფაშისტური დოქტრინის მთავარი საფუძვლები

2.

აღზრდის პრობლემა

წინა წერილში ჩვენ ვსთქვით, რომ ფაშიზმის მთავარი მიზანია პიროვნების შინაგანი არსების, შინაარსის, ხასიათის შეცვლა ახალი სხის ცხოვრების შესაქმნელად, სადაც აღაშენა თავისი კერძო პიროვნული ზრახვათა უარყოფით უმაღლეს შეგნებამდე აღის, რომელშიაც გამოიხატება ღირსება და ღირებულება პიროვნებისა. ამ მიზნის მისაღწევად ფაშიზმი უდიდეს ყურადღებას აქცევს ახალგაზრდობის აღზრდის საკითხს.

ფაშისტური იტალიაში შემუშავებულა და ცხოვრებაში გატარებულიც აღზრდის მთელი სისტემა და დღეს თავისუფლად შეიძლება ითქვას, რომ მიზანიც საესკებით მიღწეულია. განახლებულ იტალიას ახალი სხის პიროვნება უსაქიროვებოდა; ფაშიზმმა შექმნა ტიპი იტალიელისა; ამავე, ფიზიკურად ჯანსაღი და სამშობლოსათვის თავადღებული მებრძოლი. 17—18 წლის ახალგაზრდა უკვე საესკებით გაცნობილია ცხოვრების ყოველ დარგს, მას ზედმეტი უსწავლელი აქვს ბუნება და მისი კანონები, პოლიტიკური და სოციალური საკითხები; მასში უღრმესად განვითარებულია ფიზიკური და სულიერი ენერჯია; სრული ნებაყოფლობით და შეგნებით მან იწამა შინაარსი, მიზანი და დისციპლინა ფაშისტური დოქტრინისა; ამერიკაში სამშობლო მისთვის კულტია და ცხოვრება — მოვალეობაა მის აღმასზე. სხვა უფრო მაღალი მიზანი მას არ აქვს და აწინარად გაგებული ცხოვრება მისთვის ლამაზა და შინაარსიანი.

თავისთავად ცხადია, რომ პიროვნების ასეთი გარდაქმნისათვის საჭირო იყო აღზრდის ახალი სისტემის, ახალი პედაგოგიის დამუშავება. ძველი პედაგოგიის მთავარი შეცდომას ფაშიზმი ხედვის სწავლის დოგმატიურ ხასიათში. განყენებული და მშრალი მეცნიერება, სინამდვილისა და ბუნების დაშორება, ბავშვის აზროვნებას ყალბ მიმართულებას აძლევს, რეალობას, საკუთარი ნიადაგს აცილებს და განყენებული პრინციპებით აღზრდილი, უტკბობისა და ყალბი თეორიების მსხვერპლი ხდება.

ფაშისტური პედაგოგიის მთავარი მიზანია: ბავშვი გაცნოს საკუთარი თვალის ბუნებასა და მის კანონებს, რათა შემდეგ შესძლოს თავისუფლად მოსძებნოს პრინციპი ცხოვრებისა. ახალი პედაგოგიკა აღზრდელს, მასწავლებელს განსაკუთრებულ როლს აკუთვნებს, სრულიად განსხვავებულს ძველი სისტემისაგან. ფაშიზმისათვის სკოლა წარმოადგენს მასწავლებლისა და მოწავის თანამშრომლობას, რომელსაც აღზრდისათვის დიდი მნიშვნელობა აქვს. შიში და სიმკაცრე ბავშვს ხშირად ბორტების გზაზე აყენებს და ვერ უწვითარებს მას კეთილ-

ბარის ქოვლისა — განსაცდელის წუთებში ქართველი ხალხის გულდანი აღმთხეთილი სიტყვებია. მას არა ჰყავს ავტორი, ის არ არის ცალკე პიროვნების მიერ გამოგონილი, ის ქართველი ხალხის ერთხმად დაძახილი ბრძოლის ყვირია. გაივლიც წლები, თაობა თაობას შეცვლის, მაგრამ საქართველოში უფინარისს ქოვლისა მუდამ დარჩება საქართველოსათვის გზის მანქანებელი ვარსკვლავი.

ჩვენ მუდამ ვცდილობდით თითქმის ბიორბის დარაზმულობის პრინციპები დაგვეყარებია საქართველოს მრავალ საუკუნოვან ისტორიულ სინამდვილეზე. გაზეთით თითქმის ბიორბის პირველ ნომერში ვსთქვით: — «ჩვენ თვალყურს ვადევნებთ გაუძღვებით ქართველი ერის მაჯისკმას»-ო. და მას შემდეგ ჩვენ მზრუნველობით თავს დავცხრიალეთ ამ აზრს და ვცდილობდით თითქმის ბიორბის დარაზმულობა იყოს საუკეთესო გამოხატველი ქართველი ერის ინტერესების და მისწრაფებისა. ჩვენ არ მივგვეს ვერაზიდან ფაშისტური ხე ძირიანფესვიანად და არ ვრავათ მას ქართულ ნიადაგზე, არამედ ახალი მსოფლმხედველობის, ერის განმკეთილშობილებელი იდეებს ჩვენ გვყენით ქართულ ნიადაგზე ამოსულ ორიათას-წლოვან ხეზე, რომლის ფესვები ყოველ მხრივ და ღრმად ვაშლილია საქართველოს მიწის გულში.

ჩვენ დავარჩებით მუდამ უაღრესად ქართული დარაზმულობა, რადგან უტყობი მყოფ ყოველ თეთროგორივეს განუშორებლად წინ უდგას ილია და ხელმძღვანელობს იმ სიტყვებით, რომლითაც იგი რუსეთიდან საქართველოში დაბრუნებისას თავის თავს მიმართავდა: — «როგორ შევეყრებით მე ჩემს ქვეყანას და როგორ შევეყრება იგი მე... რას ვეტყვი მე ჩემს ქვეყანას ახალს და რას მეტყვის იგი მე...»

დ. კლდიაშვილი

თეატრალური ცხოვრება

დღამდ ეს დღეც მწარე ბრძოლებს... შიშია, ჩურობდა სცენა ფუფუნისი...

ორღვევა რაში, ჩვენც ესტოვებთ ტფილისს... ხვალ, ობლად შეთილის, ვის მიუტოვებ?

მტერი შეიჭრა უკვე კახეთში, კოჯორზე მისწავდა ტყვიის კაჯანი...

მივყვებით ტალღას ფიქრ-მოცულები, სითაც მიჰქრინ ავტო-ტრლები...

ტფილისო, ვიცო, შენ მიჯერებდი, ეს განზორება რომ არ მიწოდდა...

და მეც სხვებს მივყვი, მივდექ ვერის ხედს, წინ ვადამიდეა დარაჯი თოვით...

„სადგურისაკენ გარბიან შიშით — დავილაღენით ხიდის მცველები...“

აი, სადგური აობრებელი, ხალხი გამზრალი, მთლად მიბნედილი...

„უკანასკნელი მატარებელიც საცაა წავა, — იქჩარეთ ყველამ!“

ახ, მეგობარმა რად გამიმეტა — უკანასკნელად არ გამახარა...

გადავუტროლე ავტალას, მცხეთას, მატარებელი ჰკეის და დგება —

უცნობი შემსვამს ძლიერის მკლავით, ადგის მიმიჩენს ერთ ბნელ კუნტულში...

წინ ორთქლმავალი, უკან ტფილისი... ჩემი იმედის უდროოდ მწველი —

ალარ მასვენებს მე ეს სინდისი, რომ მოვატყუე იქ ხიდის მცველი...

შემოიჭრება ძველი მხედარი, ცეცხლის თვალებით დავიხებრეტს გულებს...

გულარ გავუძელ იმის საყვედურს; ზურგი ვაქციე... არ მქონდა ძალა...

ახ, მეგობარმა რად გამიმეტა, უკანასკნელად არ გამახარა...

მომაქვს ცოდვები, ვით იარები; შიშმა, ვეგამ სცვალა ფუსფუსი...

1936 წ. სან-ფრანცისკო.

ქვიზური

ჩემი ბავი

შემოდგომის ცივი ქარი დავლურს უელის ჩემს ფანჯარას...

მელიტონ უდენტი

შ ე მ თ ხ ვ ე ვ ა ნ ი ს ხ ვ ა ლ ა ს ხ ვ ა ნ ი

ბავშობა.

ჩემი მეზობლის ბაღში ყოველდღე ვხედავდი პატარა თამის და ყოველდღე ასეთი საუბარი გვექნდა...

ალარ მინახავს, იგი ჩამწყვდის აგურის კოლოფში, რომელსაც აქ სახლს ეძახიან...

— დილა მშვიდობისა თამი, როგორ ხარ? — მას ჩემი ნახვა ძალიან გაუხარდა...

— დილა მშვიდობისა, ძია, თქვენ როგორ ხართ? — გამაღობ, კარგად, ეგ რა ცხოველი გაყავს?

— აბა, თამი, ვინ ვითხრა რომ ეგ ძალღია? — ლაპარაკობს? — არა!

— ხომ ხედავ, ძალი არა ყოფილა! ძაღლები ლაპარაკობენ, ეგ ცხოველი არ ლაპარაკობს!

— არა, პატარავ, ეგ ცხოველი კატა არის! — დაუმატა ჩემმა მეგობარმა ელემ.

ბენდიერმა შემთხვევამ შესცვალა ჩემი მდგომარეობა. უნიპრის მალაზიის წინ სწორედ შემხვევით გაჭერდი...

— ფასს ნუ აქცევთ ყურადღებას, შენეირად ნუ შობს! გარანტია ერთი წლის. თუ მოსტყუდეთ, ცუდათ მასხენთ!

— მე თქვენ უსათუოდ გავაცილებთ, — ვეუბნებოდი ელოს. — უსათუოდ გავაცილებთ!

— იცოდ, მატარებელი გადის სრულ ათ საათზე! — დილით ადრე დავხედე ჩემს საათს...

„შემთხვევით შევხვდით ერთმანეთს. შემთხვევით მოსულმა გვითხრა: სანდრო გარდაცვლილია...“

სიკვდილი. შემთხვევით შევხვდით ერთმანეთს. შემთხვევით მოსულმა გვითხრა: სანდრო გარდაცვლილია...

ფართო სარეცელზე განისვენებს სანდრო. შესვლისას ფეხზე წამოაღდა უცნობი ქალი...

ქალები ჩვენ არ გვიყურებენ. ერთ-ერთი შეაჩვენა მანქანის ტრემლებს. მეორეს ტუჩები უკანმოკრეს და და...

— როდის გარდაიცვალა? — გულში დილით. — როდის ასაფლავებენ? — ხვალ.

— საუბარი გათავდა. წავედი. — მოკვდა ემიგრანტი — ვამბობ.

— საწყალი კაცი! — ამბობს ჰეიკო. — იცით ბავშვობა, ამბობს სვიმონი...

— და გვიჩვენებს როგორ, — თითქმის მძინავსო, ისე უნდა ვიყვე!

„მნათობი“, მეექვსე წიგნი, ტფილისი, 1935 წ.

ბევრი რომ უცნაური გამგონა საბჭოთა საქართველოს ქართულ პოეზიაზე...

— ელექტრონის სადგურის ხობტა; სავალდებულოა კოლმურის შესხმა; რამდენი რამ არ არის სავალდებულო...

სევდად შემბჰრო და ბრაზით ამეგსო გული, როდესაც 1935 წლის მეექვსე წიგნი „მნათობი“ გადავიცით...

ძველ პოეტ, ახლახან გარდაცვლილ, ვარლამ რუხაძისაგან არა გამკვირვებია რა: ძველადაც რვა საათის სამუშაო დღეს უმდებარე და რამდენი ქართველი ბანკირი არა ჰყავდა...

მოდ და ყოველ კერძო შემთხვევაში იქ შესვლას ნება არა უნდა განახლებულიყო...

1812 წლის დასაწყისში საფრანგეთის დამოკიდებულება რუსეთთან ისეთია, რომ საცაა ომი უნდა ასტყდეს...

ერთ დღეს კოსციუშკო მოვიდა სტუმრად პრინცესასთან. როდესაც მან დაინახა ასეთი აღფრთოვანება...

აღდგომის რომ დასწრებოდა და ყველას ეგონა, რომ მისი ჩამოსვლის ნამდვილი მიზეზი იყო იმედი...

1812 წლის დასაწყისში საფრანგეთის დამოკიდებულება რუსეთთან ისეთია, რომ საცაა ომი უნდა ასტყდეს და დიდათ გახარებული არიან მოწინა მტხობრებნი...

ერთ დღეს კოსციუშკო მოვიდა სტუმრად პრინცესასთან. როდესაც მან დაინახა ასეთი აღფრთოვანება, ეროვნული ფერების შალები, მივიდა დასახლისთან...

აღდგომის რომ დასწრებოდა და ყველას ეგონა, რომ მისი ჩამოსვლის ნამდვილი მიზეზი იყო იმედი...

1812 წლის დასაწყისში საფრანგეთის დამოკიდებულება რუსეთთან ისეთია, რომ საცაა ომი უნდა ასტყდეს და დიდათ გახარებული არიან მოწინა მტხობრებნი...

ერთ დღეს კოსციუშკო მოვიდა სტუმრად პრინცესასთან. როდესაც მან დაინახა ასეთი აღფრთოვანება, ეროვნული ფერების შალები, მივიდა დასახლისთან...

ტენებლობი, უკანასკნელ დღეებს, როცა ნაპოლეონი დამარცხებული და ყველასაგან მტოვებული...

ბოლო მარი ვალეცკამ ნაპოლეონს მისწერა წერილი და მან თავისი ხელითვე უსახა: — მარი, მივიღე თქვენი წერილი...

მარი ვალეცკა ფლორენსში არის; ნეაპოლში აბიურებს გემით წასვლას თავისი ვაჟის მამულების დასათვალისწინებლად...

ელენეს კუნძულზე, ვალეცკას უკვე თავისუფლად მიანიხი თავი. 1814 წელს გარდაიცვალა მისი ქმარი...

მარი ვალეცკა ფლორენსში არის; ნეაპოლში აბიურებს გემით წასვლას თავისი ვაჟის მამულების დასათვალისწინებლად...

მარი ვალეცკა ფლორენსში არის; ნეაპოლში აბიურებს გემით წასვლას თავისი ვაჟის მამულების დასათვალისწინებლად...

